

# Διαδικτυακά κοινωνικά μέσα (social media)

-παιδαγωγική αξιοποίηση-

## ΠΑΚΕ Κρήτης

Γώγουλος Γιώργος

Κουτσορελάκης Χάρης



### Περιεχόμενα

Εισαγωγή .....	2
Παιδαγωγική αξιοποίηση διαδικτυακού κοινωνικού μέσου.....	3
Τρόποι παιδαγωγική αξιοποίησης διαδικτυακού κοινωνικού μέσου (Πχ: Facebook) .....	4
Σενάρια παιδαγωγικής αξιοποίησης .....	5
<i>Σενάριο Α</i> .....	5
<i>Σενάριο Β</i> .....	5
<i>Σενάριο Γ</i> .....	6
Κριτική και προβληματισμός.....	6
Αναφορές .....	7

## Εισαγωγή

Ο όρος "Κοινωνική Δικτύωση", μετάφραση του αγγλικού "Social Networking" αναφέρεται, πλέον, σε ψηφιακούς χώρους διαπροσωπικών επαφών που είναι ιδιαίτερα δημοφιλείς όχι μόνο στους μικρούς, αλλά και στους μεγάλους χρήστες του διαδικτύου.



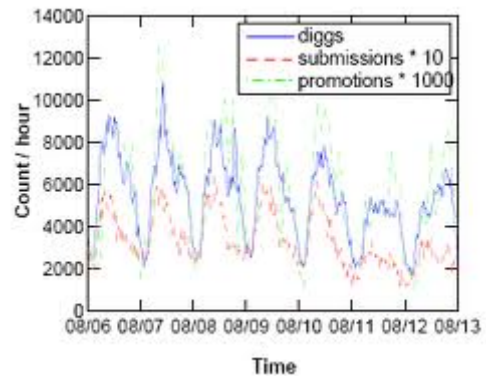
Βασικό στοιχείο της κοινωνικής δικτύωσης αποτελούν και τα **διαδικτυακά κοινωνικά μέσα** (social media) δηλαδή οι δημοφιλέστεροι ιστοχώροι κοινωνικής δικτύωσης όπως είναι το Facebook και το MySpace, ενώ υπάρχουν κοινωνικά δίκτυα για εξειδικευμένες λειτουργίες, π.χ. το Hi5 για έφηβους, το Last.fm για φίλους της μουσικής, το LinkedIn για επαγγελματικές επαφές, κ.α.





Γιατί όμως τα διαδικτυακά κοινωνικά μέσα είναι τόσο δημοφιλή;

- Οι ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης επιτρέπουν στους χρήστες να δημιουργήσουν δικό τους περιεχόμενο και να το μοιραστούν με ένα ευρύ δίκτυο ατόμων, σε ορισμένες περιπτώσεις και σε παγκόσμιο επίπεδο.
- Οι υπηρεσίες τους απευθύνονται σε ποικίλες ομάδες των χρηστών του Διαδικτύου, αλλά χρησιμοποιούνται κατά κύριο λόγο από παιδιά και νέους. Επιτρέπουν στο χρήστη να δημιουργήσει και να σχεδιάσει και να διαχειριστεί τον προσωπικό του χώρο χρησιμοποιώντας γραφικά, χρώμα, μουσική και εικόνες ώστε να της δώσει ξεχωριστό χαρακτήρα και ταυτότητα.
- Στα διαδικτυακά κοινωνικά μέσα, οι χρήστες ανταλλάσσουν σκέψεις και πληροφορίες σχετικά με τα ενδιαφέροντά τους, δημοσιεύουν και ανταλλάσσουν την μουσική τους, δέχονται σχόλια από φίλους και επισκέπτες, δημοσιεύουν εικόνες και βίντεο δικά τους ή φίλων τους και συνδέονται με τις ιστοσελίδες άλλων χρηστών.
- Οι χρήστες μέσω των διαδικτυακών κοινωνικών μέσων διασκεδάζουν, αφού όπως και στην καθημερινότητά τους, μοιράζονται ιστορίες, ανταλλάσσουν φωτογραφίες, γράφουν σχόλια κάνουν κουτσομπολιό και βλέπουν αστεία βίντεο.

- Προσφέρουν τη δυνατότητα επικοινωνίας με φίλους σε πραγματικό χρόνο μέσω υπηρεσιών άμεσων μηνυμάτων, chat room ή forum και μπορούν να συμβάλουν στη γνωριμία με άλλους ανθρώπους, να παίξουν παιχνίδια online, να συμμετάσχουν σε δικτυακές κοινότητες όπου έχουν τη δυνατότητα να μάθουν, να συζητήσουν για τα ενδιαφέροντά τους με άλλους και να λάβουν μέρος σε διαγωνισμούς, κουίζ και πάσης φύσεως δραστηριότητες.

Βασικό στοιχείο των διαδικτυακών κοινωνικών μέσων είναι και η αξιολόγηση ψηφιακού περιεχομένου (ιστολόγια, βιντεο, φωτογραφίες κτλ) από τους ίδιους τους μέτοχους στα κοινωνικά δίκτυα. Δημιουργούνται έτσι κοινωνικές πρακτικές



Popularity	
1	 Starbucks 16,072,128 Fans 1,100,9
2	 Coca-Cola 15,179,308 Fans 147,319
3	 Oreo 12,187,499 Fans 1,436 Fi
4	 Skittles

όπως η αξιολόγηση και η ανάδειξη των ψηφιακών πόρων μέσα από τις προσωπικές προτιμήσεις και τα ενδιαφέροντα των χρηστών. Τέτοια παραδείγματα αξιολόγησης ψηφιακού περιεχομένου από τους ίδιους τους χρήστες είναι το facabook, το youtube κτλ. Αναδεικνύονται έτσι οι σπουδαιότερες ψηφιακές καταχωρήσεις, πληροφορίες, ειδήσεις, πολυμεσικό υλικό μέσω από την πραγματική έκφραση άποψης των χρηστών. Μέθοδοι αξιολόγησης είναι οι «δημοσκοπήσεις», η βαθμολόγηση καθώς και το πλήθος των επισκέψεων σε μια πηγή ψηφιακού περιεχομένου (Facebook like-dislike, Youtube, diggs κτλ. ).

### Παιδαγωγική αξιοποίηση διαδικτυακού κοινωνικού μέσου



Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω, θα μπορούσαμε να προβάλλουμε το βασικό λόγο για τον οποίο ένας εκπαιδευτής ή ένας εκπαιδευτικός θα ωφεληθεί αν χρησιμοποιήσει ένα κοινωνικό μέσο σε βοήθημα διδασκαλίας στην τάξη του: «τα διαδικτυακά **κοινωνικά μέσα** είναι το πεδίο δράσης που οι μαθητές καταλαβαίνουν καλύτερα». Η «μη

**επίσημη»** ατμόσφαιρα που δημιουργείται πιθανώς να ενθαρρύνει περισσότερους μαθητές να συμμετάσχουν ενεργά και ειδικά τους πιο «ντροπαλούς». Η ροή του μαθήματος διευκολύνεται και ταυτόχρονα ενισχύεται η κοινωνικότητα των μαθητών ενώ αναπτύσσουν δεξιότητες που σχετίζονται με τις νέες τεχνολογίες και είναι απαραίτητες ολοένα και περισσότερο στη σύγχρονη κοινωνία και στο σύγχρονο εργασιακό περιβάλλον.

Επιπροσθέτως, η διδασκαλία και η μάθηση μπορούν να συμβαίνουν σε χρονικές στιγμές που είναι πιο βολικές και πιο παραγωγικές και για τους μαθητές και για τους καθηγητές και σε οποιοδήποτε χώρο αισθάνονται πιο άνετα. Οι μαθητές μπορούν να εργάζονται στον δικό τους χώρο και στον δικό τους ρυθμό μέσα σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο και η διαδικασία της μάθησης μπορεί να χωριστεί σε μικρότερα χρονικά τμήματα, ώστε να δίνεται η ευκαιρία του προβληματισμού και της ανασκόπησης. Ταυτόχρονα οι μαθητές αποκτούν πρόσβαση σε ακόμη μεγαλύτερη ποσότητα πληροφορίας και έχουν τη δυνατότητα –εφόσον το επιθυμούν– να την αναζητούν μέσω των πόρων που διατίθενται στο διαδίκτυο. Μπορούν να συμμετέχουν σε online κοινότητες οι οποίες ταιριάζουν με το πεδίο ενδιαφερόντων τους, να ανταλλάσσουν απόψεις και ιδέες με άλλους ανθρώπους, να γνωρίζουν διαφορετικούς τρόπους σκέψης και διαφορετικές θεωρήσεις των πραγμάτων, διαφορετικούς πολιτισμούς, γενικότερα να διευρύνουν το πνεύμα και τους ορίζοντές τους. Τέλος, πολύ σημαντικό θα ήταν να παραθέσουμε τις δυνατότητες που δίδονται σε άτομα με ειδικές δεξιότητες στην ίση συμμετοχή τους σε εκπαιδευτικές διαδικασίες, αφού δυσκολίες πρόσβασης τους περιορίζουν από τη δυνατότητά τους να παραστούν σε μία τάξη πρόσωπο με πρόσωπο. Σαν εκπαιδευτικός θα μπορούσατε να πραγματοποιήσετε αρκετές υποστηρικτικές δράσεις – στο μάθημα που παραδίδετε στην τάξη σας – με τη βοήθεια κοινωνικού δικτύου.



### **Τρόποι παιδαγωγική αξιοποίησης διαδικτυακού κοινωνικού μέσου (Πχ: Facebook)**

- Για τη δημιουργία της σελίδας του σχολείου
- Για την κατάθεση ερωτήσεων
- Για την παρουσίαση εργασιών

- Για συζήτηση προβλημάτων
- Για τη πραγματοποίηση ψηφοφοριών
- Για τη δημιουργία μιας RSS νέων για το αντικείμενο του μαθήματος
- Για την δημιουργία ομάδων συνεργασίας
- Για την δημιουργία σελίδων για τα έργα των μαθητών
- Για την πραγματοποίηση συζητήσεων
- Για την ανάπτυξη του κοινού ημερολογίου της τάξης μου
- Για το Διαμοιρασμός βίντεο
- Για ανακοινώσεις
- Για καταιγισμό ιδεών
- Για την αποστολή εργασιών
- Για τη δημιουργία του εορτολογίου της τάξης
- Για τον προγραμματισμό και την ανακοίνωση επισκέψεων
- Για την επικοινωνία
- Για το διαμοιρασμό φωτογραφιών
- Για τη δημοσίευση των σημειώσεων
- Βοήθεια για τις εργασίες στο σπίτι
- Για ανταλλαγή αρχείων

## **Σενάρια παιδαγωγικής αξιοποίησης**

### *Σενάριο Α*

Παροτρύνετε τους μαθητές σας να διατυπώνουν απορίες δημόσια στον «τοίχο» του εργαλείου, σχετικά με κάποιες εργασίες που τους αναθέσατε ή με κάποια σημεία της θεωρίας που τους παραδώσατε στην τάξη. Απαντήστε μέσω του κοινωνικού δικτύου, και την απάντησή θα διαβάσουν όλοι όσοι συμμετέχουν. Έτσι θα πετύχετε και να φωτίσετε «σκοτεινά σημεία» των ασκήσεων και να τηρήσετε την αρχή της ίσης ενημέρωσης όλων των μαθητών.

### *Σενάριο Β*

Ένας μαθητής κάνει λόγο για μια αντίστοιχη άσκηση που βρήκε σε διαδικτυακό τόπο. Παροτρύνετέ τον δημόσια να στείλει το link για το επιπλέον υλικό που βρήκε ώστε όλοι να μπορούν να το δουν. Επιπλέον ζητήστε του αν μπορεί να διαμοιράσει το σχετικό αρχείο σε όλους. Έτσι θα αρχίσετε να περνάτε στο νου των μαθητών σας την ιδέα της διακίνησης της γνώσης απομακρύνοντάς τους από το στερεότυπο της μυστικοπάθειας –λόγω ανταγωνισμού- που διακρίνει το σχολικό περιβάλλον σήμερα.

### *Σενάριο Γ*

Καθιερώστε μέρες και ώρες της εβδομάδας στις οποίες πραγματοποιείτε αποστολή σχολίων για τις εργασίες που τους αναθέσατε, πιθανώς «ανέβασμα» συμπληρωματικού υλικού, άτυπης αξιολόγησης της προόδου τους ή ακόμη και ανακοινώσεων σχετικά με το μάθημα. Δημιουργήστε εκδηλώσεις και προσκαλέστε τους, υπενθυμίζοντάς τους κατ' αυτό τον τρόπο κάποια γεγονότα που πρόκειται να συμβούν. Αν είστε συνεπής και τηρείτε το χρονοδιάγραμμά σας, θα διασφαλίσετε αφενός την αξιοπιστία του τρόπου που επιλέξατε για την εργασία τους και αφετέρου ότι υπάρχουν πολλές πιθανότητες να διαβαστεί από τους μαθητές, μιας και αυτό είναι το αγαπημένο τους μέσο επικοινωνίας.

### **Κριτική και προβληματισμός**

Θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι μακροπρόθεσμα και με σωστή χρήση-καθοδήγηση του διδάσκοντα, οι μαθητές μπορούν να οδηγηθούν σε ενθάρρυνση της δημιουργίας και συμμετοχής σε κοινότητες πρακτικής. Ωθούνται στο να γνωρίσουν νέες μορφές επικοινωνίας και συνεργασίας πέρα από τους περιορισμούς της επίσημης εκπαίδευσης, να συνδέσουν το σχολικό με το προσωπικό τους περιβάλλον, να προετοιμαστούν για την κοινωνία της δια βίου μάθησης και να γνωρίσουν τον αποκαλούμενο «**τεχνολογικό αλφαριθμητισμό**» μέσα από τις δομές του σχολείου. Σε κάθε περίπτωση όμως ο εκπαιδευτικός δεν πρέπει να θεωρήσει τη χρήση των κοινωνικών δικτύων «**πανάκεια**», μιας και υπάρχει και η άλλη όψη του νομίσματος. Έτσι, από τη μαθησιακή σκοπιά, θα μπορούσε ενδεικτικά να αναφερθεί ότι πολλές φορές, αυτός ο τεράστιος όγκος πληροφοριών, οδηγών «**πώς-να**», πόρων και βοήθειας που παρέχονται on-line μπορεί να προκαλέσουν **σύγχυση** αν δεν διαχειριστούν ορθά. Επιπλέον, αν ο εκπαιδευτικός δε βρει **ανταπόκριση και υποστήριξη** σε on-line πρωτοβουλίες, μπορεί η εμπειρία αυτή να μετατραπεί σε

μοναχική και απομονωμένη αντί για συλλογική και συνεργατική. Από τη σκοπιά των πιθανών κινδύνων για την προσωπική εξέλιξη των μαθητευομένων, ως παράπλευρη συνέπεια της χρήσης πλατφορμών κοινωνικής δικτύωσης στο μάθημα, θα μπορούσαμε να αναφέρουμε ότι δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που οι νέοι εκθέτουν άκριτα τα **προσωπικά τους δεδομένα** στο διαδίκτυο και κατά συνέπεια υπάρχει σοβαρή πιθανότητα να εκτεθούν με όχι καλό τρόπο στη δημοσιότητα και να έχουν προβλήματα στην προσωπική τους ζωή. Επίσης δεν είναι λίγα τα παραδείγματα νέων που συμμετέχουν σε κοινότητες χωρίς να **αξιολογούν το περιεχόμενό τους**, ή που γίνονται σιωπηλοί μάρτυρες ή και αυτουργοί πολλές φορές ανάρτησης υλικού που χαρακτηρίζει κακοπροαίρετα συμμαθητές, γνωστούς, αλλά και αθλητικούς συλλόγους, προσωπικότητες του θεάματος κλπ. Επιπλέον σε αρκετές περιπτώσεις, η υπερτίμηση της αξίας του διαδικτυακού επικοινωνιακού μέσου, μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση της διαπροσωπικής επικοινωνίας κάτι που έχει σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία κακής ποιότητας διαπροσωπικών σχέσεων και τελικά σε κοινωνική απομόνωση, γεγονός ιδιαίτερα αρνητικό για νέους ανθρώπους οι οποίοι βρίσκονται στην πιο κατάλληλη ηλικία για **κοινωνικοποίηση**. Μετά από όλη αυτή τη διερεύνηση σχετικά με τη χρήση ενός κοινωνικού δικτύου σαν εργαλείο υποστήριξης της μαθησιακής διεργασίας στην ελληνική σχολική πραγματικότητα, εύλογα τίθενται ερωτήματα του τύπου: Μήπως οδηγούμαστε σε μια γενιά μαθητευομένων οι οποίοι λόγω της ευκολίας με την οποία



έχουν πρόσβαση στην πληροφορία θα αρχίσουν να υστερούν **σε κριτική σκέψη**; Θα είναι σε θέση από μόνοι τους οι μαθητευόμενοι να προβάλλουν τις συνέπειες της συμπεριφοράς τους στο μέλλον ή θα δρουν στιγμιαία στο μέτρο της αντίληψης που αποκτούν για τον κόσμο μέσω

του επικοινωνιακού «κατακλυσμού» που αποτελεί το κύριο βίωμά τους;

## Αναφορές

- <http://el.wikipedia.org/wiki/Facebook>
- <http://learn20.wikispaces.com>

/Αξιοποίηση+Κοινωνικών+δικτύων+στην+Εκπαίδευση

- [http://edu.blogs.com/edublogs/2010/03/two-reasons-for-teaching-facebook-in-school.html?utm\\_source=feedburner&utm\\_medium=feed&utm\\_campaign=Feed:+edublogs+%28Ewan+McIntosh+|+Digital+Media+&+Education%29](http://edu.blogs.com/edublogs/2010/03/two-reasons-for-teaching-facebook-in-school.html?utm_source=feedburner&utm_medium=feed&utm_campaign=Feed:+edublogs+%28Ewan+McIntosh+|+Digital+Media+&+Education%29)
- [http://news.kathimerini.gr/4dcgi/\\_w\\_articles\\_world\\_2\\_21/03/2010\\_395015](http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_world_2_21/03/2010_395015)
- <http://www.studentloaninfo.org/blog/facebook-classrooms>
- <http://www.onlinecollege.org/2009/10/20/100-ways-you-should-be-using-facebook-in-your-classroom/>
- EDUCAUSE (2008) 7 Things You Should Know About Ning. Scenario. 2008(20 August). Available at:  
<http://connect.educause.edu/Library/ELI/7ThingsYouShouldKnowAbout/46666>
- Greenhow C, Robelia B. Informal learning and identity formation in online social networks. Learning, Media and Technology. 2009;34(2):119-140. Available at:  
<http://www.informaworld.com/openurl?genre=article&doi=10.1080/17439880902923580&magic=crossref%7C%7CD404A21C5BB053405B1A640AFFD44>
- Παρουσίαση Παλαιγεωργίου Γ.  
(<http://www.slideshare.net/gpalegeo/presentations>)